

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СИЛАБУС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ
ПІДПРИЄМСТВА»**

Мова навчання – *українська*

Шифр та найменування галузі знань *07 «Управління та адміністрування»*

Код та найменування спеціальності *075 «Маркетинг»*

Освітньо-наукова програма *Маркетинг*

Ступінь вищої освіти *доктор філософії*

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності *075 Маркетинг*
Протокол №3 від 28.02.2024

Реєстраційний номер у відділі аспірантури та докторантури

66-075-2023A

1. Загальна інформація

Кафедра: [Маркетингу, підприємництва і торгівлі](#)
Викладач: Савченко Тетяна Вікторівна, доцент кафедри маркетингу, підприємництва і торгівлі, доктор економічних наук, доцент

Контакти:
Savchenko1802@ukr.net,
0660153141

[Профайл](#)

Освітній компонент викладається на 2 курсі у 2 семестрі

Кількість: кредитів - 6, годин – 180

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	60	20	40
заочна	30	10	20
Самостійна робота, годин	Денна – 120		Заочна – 150

[Розклад занять](#)

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент (ОК) «Управління конкурентоспроможністю підприємства» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань, умінь, навичок та інструментів, що дозволяють приймати виважені і ефективні управління конкурентоспроможності суб'єктів ринкової економіки, продукції та послуг, планувати заходи щодо підвищення рівня конкурентоспроможності зважаючи на результати оцінювання конкурентної ситуації.

Освітній компонент «Управління конкурентоспроможністю підприємства» базується на знаннях, отриманих здобувачем вищої освіти в результаті вивчення освітніх компонент «Управління маркетинговою інформацією», «Маркетинг взаємодії».

3. Мета освітнього компоненту

Метою освітнього компоненту «Управління конкурентоспроможністю підприємства» є поглиблення теоретичних знань, оволодіння сучасним методичним інструментарієм, практичними навичками з ефективного управління конкурентоспроможністю у сучасних умовах господарювання.

Основні завдання вивчення освітнього компоненту «Управління конкурентоспроможністю підприємства» зводяться до вивчення: конкурентоспроможності товарів, послуг, підприємств, галузей і національної економіки, стратегій конкурентної поведінки; набуття вмінь визначати й оцінювати показники і фактори конкурентоспроможності, розробляти програми її підвищення, аналізувати форми і методи конкуренції в ринковій економіці; вибирати оптимальні вітчизняні стратегії на ринках.

В результаті вивчення курсу «Управління конкурентоспроможністю підприємства» здобувачі освіти повинні

знати:

- основні конкурентні переваги та способи їхнього досягнення конкретним підприємством в залежності від ситуації, що складається;
- базові різновиди конкурентних стратегій, основні типи ринків та відповідні їм ефективні стратегії конкуренції;
- загальні та специфічні чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності підприємства;
- зміст основних положень сучасної концепції менеджменту якості;

- послідовність етапів створення на підприємстві системи менеджменту якості і забезпечення її ефективного функціонування;
- сутність загальної концепції управління конкурентоспроможністю підприємства та специфічні особливості управління конкурентоспроможністю організацій різних типів;

вміти:

- здійснювати аналіз положення підприємства у конкурентному середовищі; проводити діагностику та ревізію поточної конкурентної стратегії;
- здійснювати аналіз конкурентних переваг, якими володіє підприємство, та визначати ті, що мають бути досягнутими в майбутньому для поліпшення його конкурентоспроможності;
- виконувати розрахунки, що пов'язані з оцінкою ступеню інтенсивності конкуренції; здійснювати розрахунки щодо обґрунтування організаційно-технічних рішень, що спрямовані на підвищення якості продукції і продуктивності виробництва;
- виконувати розрахунки та здійснювати аналіз одиничних, групових та інтегральних показників конкурентоспроможності продукції та конкурентоспроможності підприємства;
- визначати та конкретизувати функції управління конкурентоспроможністю підприємства.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Управління конкурентоспроможністю підприємства» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в Стандарті вищої освіти зі спеціальності 075 Маркетинг та освітньо-науковій програмі «Маркетинг» підготовки докторів філософії.

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері маркетингу, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності:

- ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері маркетингу на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у теорії, методології і практиці сучасного маркетингу та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках.

СК 06. Здатність до критичного переосмислення і розвитку сучасної теорії, методології та практики маркетингу в ході проведення власних оригінальних наукових досліджень.

СК 07. Здатність до виявлення і формалізації закономірностей розвитку суб'єктів ринкових відносин на основі фундаментальних та прикладних досліджень, розроблення рекомендацій щодо підвищення ефективності маркетингових систем.

Програмні результати навчання:

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з маркетингу і дотичних предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН06. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з маркетингу

та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних завдань

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. Теоретичний базис управління конкурентоспроможністю			
1	Сутність та види економічної конкуренції. Ринок як спільнота конкуруючих компаній. Конкурентоспроможність суб'єкта конкуренції та її основні ознаки.	2	1
2	Основні складові конкурентного середовища. Державна політика в сфері регулювання конкуренції	2	1
3	Сутність та співвідношення понять “ринкові чинники успіху”, “ключові компетенції”, “конкурентні переваги”. Властивості конкурентних переваг. Сфери формування та реалізації конкурентних переваг	2	1
4	Місце конкурентних стратегій у системі стратегічного планування Стратегії підприємства Роль систем стратегічного вимірювання в управлінні бізнесом Збалансована система показників (Balanced Scorecard- BSC)	2	1
5	Система конкурентних стратегій. Стратегії конкурентної поведінки підприємства. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності як комплексна стратегія	2	2
Змістовний модуль 2. Методичне забезпечення процесу управління конкурентоспроможністю			
6	Фактори та чинники конкурентоспроможності товару. Методи оцінки конкурентоспроможності продукції	4	2
7	Структура системи забезпечення конкурентоспроможності. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства	4	1
8	Фактори забезпечення конкурентоспроможності різних об'єктів. Концепція розробки та забезпечення реалізації програми підвищення конкурентоспроможності підприємства. Зміст програм підвищення конкурентоспроможності.	2	1
Разом за ОК:		20	10

5.2 Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної/лабораторної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Конкурентоспроможність як категорія і як властивість фірми, що функціонує в умовах ринку	4	2
2	Аналіз факторів конкурентного середовища підприємства	4	2
3	Оцінка конкурентних переваг підприємства	4	2
4	Конкурентні стратегії	4	2
5	Конкурентоспроможність продукції	4	2
6	Конкурентоспроможність послуг	4	2
7	Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності країни та регіону	4	2
8	Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства	4	2

9	Формування системи та механізмів забезпечення підвищення конкурентоспроможності підприємства	4	2
10	Оцінка конкурентоспроможності персоналу підприємства	4	2
Всього за ОК:		40	20

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	<i>Тема:</i> Конкурентоспроможність як категорія і як властивість фірми, що функціонує в умовах ринку Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Види конкуренції. 2. Класифікація ринків. Розв'яжіть тести.	12	15
2	<i>Тема:</i> Конкурентне середовище фірми Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Методологічні основи оцінки конкурентів 2. Аналіз конкурентів за допомогою карти стратегічних груп Розв'яжіть тести.	12	15
3	<i>Тема:</i> Конкурентні переваги і конкурентні ходи Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Концепція ланцюгу цінностей. 2. Класифікація конкурентних переваг. Розв'яжіть тести	12	15
4	<i>Тема:</i> Конкурентні стратегії системі стратегічного планування Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Система показників відповідальності (Accountability Scorecard - ASC) 2. Визначення вектора рекомендованої стратегії в системі і координат SPACE Розв'яжіть тести	12	15
5	<i>Тема:</i> Види конкурентних стратегій Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Ситуаційне проектування конкурентної стратегії. 2. Етапи розробки та реалізації конкурентної стратегії Розв'яжіть тести.	12	15
6	<i>Тема:</i> Конкурентоспроможність продукції Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Якість товару – основний важіль забезпечення його конкурентоспроможності. 2. Кількісна оцінка рівня якості продукції. Розв'яжіть тести.	12	
7	<i>Тема:</i> Методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності країни та регіону Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності країни та регіону. 2. Наукові підходи до управління конкурентоспроможністю країни та регіону. Розв'яжіть тести	12	15
8	<i>Тема:</i> Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Специфічні методи оцінки конкурентоспроможності 2. Комплексні методи оцінки конкурентоспроможності Розв'яжіть тести	12	15

9	Тема: Розробка та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Управління програмою підвищення конкурентоспроможності. 2. Етапи розробки програми підвищення конкурентоспроможності Розв'яжіть тести.	12	15
10	Тема: Підвищення конкурентоспроможності персоналу Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Система управління персоналом організації . 2. Принципи управління персоналом Розв'яжіть тести	12	15
Всього за ОК:		120	150

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- тестування знань здобувачів за темами;
- виконання і захист практичних робіт;
- усне опитування.
- підготовка доповідей,повідомлень.

Підсумковий контроль – *диференційований залік*.

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	Денна	Заочна
Змістовний модуль 1. Теоретичний базис управління конкурентоспроможністю		
Лекційний курс *	0	0
Практичні роботи*	25	25
Самостійна робота*	10	10
Доповіді	15	15
Всього за змістовний модуль 1	50,0	50,0
Змістовний модуль 2. Методичне забезпечення процесу управління конкурентоспроможністю		
Лекційний курс *	0	0
Практичні роботи*	25	25
Самостійна робота*	10	10
Доповіді	15	15
Всього за змістовний модуль 2	50,0	50,0
Всього	100,0	100,0

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в Одеському національному технологічному університеті](#).

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів Практичні роботи (оцінювання однієї роботи)

4,5 - 5 балів	Практична відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
4,0 - 4,4 балів	Практична відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
3,5 – 3,9 балів	Практична відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
2,1 – 3,4 балів	Практична відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0-2 балів	Практична не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

Самостійна робота (за один модуль згідно відсотку виконання)

9,0-10,0	90 - 100 %	відмінно
8,0 -8,9	74 – 89%	дуже добре
7,0 – 7,9	60 – 73%	добре
5,0 – 6,9	35 – 59 %	достатньо
0 – 4,9	0-35 %	незадовільно

Підготовка доповідей з презентаціями (оцінка за одну доповідь, планується 3 доповіді на один модуль)

4,1-5,0	Доповідь підготовлена на актуальну тематику, має якісну презентацію та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді на поставлені запитання	відмінно
3,1 -4,0	Доповідь підготовлена, має презентацію, при відповіді на питання допущені неточності	дуже добре
2,1 – 3,0	Доповідь підготовлена, має презентацію, але доповідач доповідає невпевнено, відповіді на питання неповні, допущені помилки	добре
1,1 – 2,0	Доповідь підготовлена, має презентацію, але доповідач доповідає невпевнено, відповіді на питання незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0 – 1	Доповідь підготовлена на низькому рівні або відсутня	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально- демонстративний метод, проблемний виклад.

Практичні заняття: аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових); групове обговорення питання; дискусії, виконання ситуаційно-розрахункових задач, інтерактивні методи навчання (проблемне навчання, робота в малих групах, кейс-метод, , тренінг, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань)

Самостійна робота: робота з навчально-методичними матеріалами, реферування,

конспектування, підготовка доповідей, розв'язання тестів.

8. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Логістична система управління конкурентоспроможністю хлібопекарських підприємств [Текст] : монографія / Т. В. Савченко, О. В. Ніколюк, М. Р. Мардар ; Одес. нац. акад. харч. технологій. — Одеса : ОНАХТ, 2021. — 136 с. : табл., рис. — Присвячується 120-річчю ОНАХТ. — Бібліогр.: с. 109-124.

2. Формування механізму управління конкурентоспроможністю підприємств ресторанного господарства [Текст] : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)" / Т. А. Воронюк ; наук. кер. О. В. Зибарева ; Одес. нац. акад. харч. технологій, Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. — Чернівці : ОНАХТ, 2019. — 199 с. : табл., рис. — Бібліогр.: с. 173-193.

3. Логістика, управління й конкурентоспроможність в агробізнесі [Текст] : навч. посіб. / О. А. Жигулін, І. І. Махмудов, Н. О. Жигуліна ; Відокремл. підрозділ Нац. Ун-ту Біоресурсів і Природокористування України "Ніжин. агротехн. ін-т", Нац. НДУ ім. М. Гоголя. — Ніжин, 2020. — 519 с.

4. Конспект лекцій з дисципліни "Управління конкурентоспроможністю" [Електронний ресурс] : галузь знань 07 "Управління та адміністрування" спец. 075 "Маркетинг" ступінь бакалавр / Т. В. Савченко, О. В. Ніколюк ; відп. за вип. В. В. Лагодієнко ; Каф. маркетингу підприємництва і торгівлі. — Одеса : ОНТУ, 2023. — 95 с.

5. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни "Управління конкурентоспроможністю" [Електронний ресурс] : галузь знань 07 "Управління та адміністрування" спец. 075 "Маркетинг" ступінь бакалавр / Т. В. Савченко ; відп. за вип. В. В. Лагодієнко ; Каф. маркетингу підприємництва і торгівлі. — Одеса : ОНТУ, 2023. — 33 с.

6. . Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни "Управління конкурентоспроможністю" [Електронний ресурс] : галузь знань 07 "Управління та адміністрування" спец. 075 "Маркетинг" ступінь бакалавр / Т. В. Савченко ; відп. за вип. В. В. Лагодієнко ; Каф. маркетингу підприємництва і торгівлі. — Одеса : ОНТУ, 2023. — 27 с.

Додаткові:

1. Офіційний веб-портал «Законодавство України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України <https://minjust.gov.ua/>
4. Savchenko T., Basiurkina N., Rodina O., Kwilinski A. Improvement of the assessment methods of product competitiveness of the specialized poultry enterprises. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. 2019. Vol. 41. No. 1: 43 – 55. (Web of Science) DOI: <https://doi.org/10.15544/mts.2019.05>
5. Савченко Т.В. Удосконалення методики оцінювання конкурентоспроможності зернопереробних підприємств. Приазовський економічний вісник. 2020. Вип. 1 (18). С. 139 – 143. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/1_18_ukr/27.pdf
6. Конкурентоспроможність та позиціонування України на світовому ринку молочної продукції [Текст] / Н. І. Патики // Економіка АПК. — Київ, 2019. — № 5. — С. 77-86.

9. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015](#) та [роботодавців](#)

Викладач

ПІДПИСАНО

Тетяна САВЧЕНКО

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри маркетингу, підприємництва і торгівлі

Протокол №9 від 9.02.2024

Завідувач кафедри

ПІДПИСАНО

Володимир ЛАГОДІЄНКО

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОНП Маркетинг

Завідувач, професор

кафедри *МПТ*

ПІДПИСАНО

Володимир ЛАГОДІЄНКО